

Басова Ірина Сергіївна,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри
цивільного та господарського
права навчально-наукового
Інституту права Міжрегіональної
академії управління персоналом
ім. князя Володимира Великого,
м. Київ, Україна

Минюк Дмитро Іванович,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри
цивільного та господарського
права навчально-наукового
Інституту права Міжрегіональної
академії управління персоналом
ім. князя Володимира Великого,
м. Київ, Україна

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

У статті досліджено роль міжнародних організацій у сфері захисту внутрішньо переміщених осіб крізь призму їх практичної та нормотворчої діяльності.

Констатовано, що створена міжнародна правова база щодо захисту внутрішньо переміщених осіб має розгалужену систему, положення якої охоплюють значне коло проблемних питань, що мають як загальне значення, так і безпосереднє – для окремих країн.

Розглянуті питання, які потребують удосконалення з метою забезпечення захисту внутрішньо переміщених осіб.

Ключові слова: *внутрішньо переміщені особи, міжнародний захист, міжнародна співпраця, міжнародно-правова база, Керівні принципи ООН з питань переміщення осіб усередині країни.*

Масові вимушені внутрішні переміщення населення вже багато десятиліть відбуваються по всьому світу, а їх кількість на сьогодні досягла глобальних масштабів. Причинами таких переміщень є збройні конфлікти, стихійні лиха, природні та техногенні катастрофи. Ці переміщення супроводжуються насиллям, порушеннями прав людини, позбавляють та обмежують доступ до таких життєво необхідних засобів, як житло, робота, освіта, соціальні та медичні послуги тощо. Найбільш відомими країнами, які зазнали масового внутрішнього переміщення населення, є низка країн Африканського континенту, Близького Сходу, країни Південної Європи, сучасні країни, які входили до складу Югославії, а також Грузія, Республіка Молдова, Азербайджанська Республіка, Вірменія тощо. Не оминуло це й Україну.

© Basova Iryna, Myniuk Dmytro, 2020

Згідно зі статистичними даними, викладеними у звіті ООН “Global Trends: Forced Displacement in 2017”, кількість внутрішньо переміщених осіб у світі на кінець 2017 року становила 40 млн осіб [1], Україна займає 9 місце у світі за їх кількістю [2]. За даними Міністерства соціальної політики України, станом на 20 січня 2020 року зареєстровано 1 435 723 переселенців із тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей, Автономної Республіки Крим [3]. Водночас варто зазначити, що ця цифра не враховує тих осіб, які вимушено залишили свої домівки, але офіційно статусу внутрішньо переміщених осіб не набули. Забезпечення захисту внутрішньо переміщених осіб міжнародними організаціями загалом та національною державою зокрема є найтяжчою проблемою сучасності.

Сьогодні міжнародна співпраця у сфері захисту внутрішньо переміщених осіб займає окрему ланку в системі захисту прав і свобод людини у світі. Вона охоплює коло міжнародних організацій та інституцій, до повноважень яких включені питання захисту внутрішньо переміщених осіб, через прийняті ними акти вони здійснюють захист таких осіб. Такими організаціями є Управління Верховного Комісара у справах біженців ООН, Організація з безпеки та співробітництва в Європі, Парламентська Асамблея Ради Європи, гуманітарні міжнародні організації (Міжнародний Комітет Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, Данська та Норвезька ради у справах біженців) [4, с. 64]. Цими актами є конвенції, резолюції, постанови, розпорядження, рішення.

Їх зміст охоплює значне коло проблемних питань, що мають як загальне значення, так і вужче – для окремо взятих країн. Наприклад, Керівні принципи ООН з питання переміщення осіб усередині країни [5], Керівництво Управління Верховного Комісара у справах біженців ООН по роботі з особами похилого віку в умовах переміщення [6], Резолюція Ради з прав людини Генеральної Асамблеї ООН “Права людини внутрішньо переміщеної особи” [7], “Положення внутрішньо переміщених осіб і біженців з Абхазії, Грузії, та Цхінвальського району Південної Осетії Грузії” [8], Висновок Управління Верховного Комісара у справах біженців ООН з міжнародного захисту [9] та інші.

Проте це не значить, що вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб покладається виключно на міжнародні організації. Їх діяльність є лише допоміжною, а вироблені міжнародно-правові акти є додатковим джерелом на шляху їх урегулювання в національній державі. Співпраця міжнародних організацій та держави дозволяє побудувати систему національного законодавства у сфері захисту внутрішньо переміщених осіб відповідно до міжнародних стандартів та сприяє урегулюванню нагальних проблем внутрішньо переміщених осіб у світі.

Ключову роль у сфері захисту прав і свобод людини у світі загалом і внутрішньо переміщених осіб зокрема відіграє Організація Об'єднаних Націй (далі – ООН). У межах діяльності ООН питаннями внутрішньо переміщених осіб займається Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців (далі – УВКБ ООН (UNHCR)) [10]. Згідно зі Статутом УВКБ ООН – це “аполітична міжнародна організація, що має гуманітарну та соціальну спрямованість і охоплює окремі категорії груп та категорії біженців” [11]. Ця міжнародна організація надає підтримку державним органам країн, які зітнулися з проблемами внутрішнього переміщення осіб, шляхом внесення пропозицій програм соціального захисту,

© Basova Iryna, Myniuk Dmytro, 2020

вироблення стратегій та довгострокових рішень [12]. Прийняті цією організацією міжнародні норми є засадничою основою для формування національної політики держав щодо внутрішньо переміщених осіб.

Слід зауважити, що в міжнародному правовому полі існує лише один міжнародний документ ООН з питань регулювання статусу внутрішньо переміщених осіб, який, на жаль, має рекомендаційний характер, – Керівні принципи ООН з питання переміщення осіб усередині країни, 1998 р. (далі – Керівні принципи) [5]. Вони засновані на нормах міжнародного права, насамперед у галузі прав людини, положень міжнародного гуманітарного права, а саме: на нормах Пакту про громадянські та політичні права ООН (1966), Пакту про економічні, соціальні та культурні права (1966), Конвенції про статус біженців (1951). Керівні принципи слугують основою та орієнтиром під час вироблення національної політики країн, що зіткнулися з проблемами масових вимушених внутрішніх переміщень, містять визначення внутрішньо переміщеної особи, окреслюють права і обов'язки, гарантії, форми захисту осіб [13] тощо.

Керівні принципи продовжують залишатися рекомендаційними актом, проте їх положення активно використовують міжнародні організації, в тому числі гуманітарні, а також держави. Саме відповідно до їх змісту сформульоване поняття внутрішньо переміщеної особи в Україні, включено положення щодо правосуб'єктності, їх прав і свобод; визначено питання гарантій під час повернення, альтернативного розселення, реінтеграції, отримання соціальних допомог, участі та співпраці з міжнародними гуманітарними організаціями тощо [13, с. 15]. Така практика існує і в інших країнах, наприклад Грузії, Азербайджані, Сербії. Так, згідно з пунктом 2 Вступної частини Керівних принципів, внутрішньо переміщеними особами вважаються особи або групи осіб, яких змусили рятуватися втечею або залишити свої домівки чи місця звичайного проживання внаслідок або з метою уникнення наслідків воєнного конфлікту, масового насильства, порушень прав людини, стихійного чи викликаного людською діяльністю лиха, які не перетинали міжнародно визнаних державних кордонів [5]. Це визначення змістовно знаходить своє відображення в дефініціях національного законодавства, зокрема України. Відповідно до ст. 1 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”, внутрішньо переміщеною особою в Україні є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру [14].

Втіленням таких принципів, як право внутрішньо переміщених осіб на відновлення документів, право на достатній рівень життя, що гарантується наданням соціальної допомоги, стало закріплення у ст. 6 Закону України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” права “внутрішньо переміщених осіб на отримання документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус..” [14]. Забезпечення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб

шляхом передбачення щомісячної адресної грошової допомоги для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг [16]. Можна з впевненістю стверджувати, що Керівні Принципи ООН дозволяють не тільки привести законодавство держав у сфері захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб до міжнародних стандартів, а й сприяти створенню дієвих механізмів для реалізації внутрішньо переміщеними особами своїх прав у сфері захисту.

Крім Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців у межах міжнародної співпраці з питань захисту внутрішньо переміщених осіб, важливе місце посідає Організація з безпеки та співробітництва в Європі (далі – ОБСЄ). Практика ОБСЄ дозволяє створити загальне уявлення про проблеми внутрішньо переміщених осіб у сфері їх захисту як у різних країнах світу загалом, так і в Україні зокрема, та віднаходити шляхи для їх подолання [4, с. 74]. Провідна роль у цьому належить напрацюванням, які дозволяють виявити прогалини в законодавстві національних держав. Наприклад, при дослідженні моніторинговою місією ОБСЄ проблемних питань у сфері захисту внутрішньо переміщених осіб у 2017 році було виявлено дискримінаційне ставлення до внутрішньо переміщених осіб, проблеми в набутті статусу внутрішньо переміщених осіб, забезпеченні їх житлом, виділенні земельних ділянок, доступі до зайнятості (складність у працевлаштуванні), призупиненні пенсійних виплат на невідконтрольованих українській владі територіях, доступі до гуманітарної допомоги [17]. Найбільш ефективним методом подолання проявів дискримінації щодо внутрішньо переміщених осіб, на нашу думку, є розроблення дієвих механізмів реалізації цими особами своїх прав та обов'язків, передбачених законодавством, а також створення і впровадження інтеграційних програм у суспільство.

Серед міжнародних організацій у сфері захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб можна відзначити Парламентську Асамблею Ради Європи (далі – ПАРЄ). Особливо цінною у подоланні проблем внутрішньо переміщених осіб можна вважати діяльність ПАРЄ, оскільки серед представників парламентів держав-учасниць є країни, які зіткнулися з проблемами масових внутрішніх переміщень (Азербайджан, Греція, Грузія, Кіпр, Сербія та інші), досвід розв'язання яких може стати корисним не тільки для окремо взятих країн, передусім України, а й сприяти ухваленню спільних актів (конвенції, угоди, резолюції, рекомендації) [4, с. 77]. Такими актами можна назвати резолюції ПАРЄ “Про примирення та політичний діалог між країнами колишньої Югославії”, що пов'язані з наслідками збройних конфліктів у колишній Югославії (1991–1995 рр.) [18]; “Щодо майна біженців та переміщених осіб” [19]; “Гуманітарні наслідки війни в Україні” [20], Рекомендація ПАРЄ “Забуті люди Європи: захист прав людини осіб, переміщених на тривалий час” [21], Принципи щодо реституції житла та майна біженцям і внутрішньо переміщеним особам (“Принципи Пінъейру”) [22] тощо. Їх зміст охоплює спільні питання, які потребують особливої уваги з боку держав. Такими, зокрема, є подолання проявів дискримінації щодо внутрішньо переміщених осіб, сприяння забезпеченню реалізації переміщеними особами права на житло, зайнятість, освіту, медичну допомогу, соціальні послуги, зокрема спеціальні гарантії, гуманітарну допомогу. Наприклад, для України Резолюція ПАРЄ “Гуманітарні

наслідки війни в Україні” окреслила проблемні питання в частині забезпечення права на гідне житло та вирішення житлових питань внутрішньо переміщених осіб, у тому числі шляхом проведення законодавчих змін і впровадження житлових програм [20]. Варто зазначити, що на сьогодні на законодавчому рівні здійснено певні позитивні кроки у сприянні врегулюванню житлових проблем внутрішньо переміщених осіб, насамперед запроваджено довгострокові програми кредитування житла на доступних умовах.

Важливою складовою міжнародного захисту внутрішньо переміщених осіб є надання гуманітарної допомоги. Серед міжнародних організацій у сфері гуманітарної допомоги внутрішньо переміщеним особам варто назвати Міжнародний Комітет Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, Данську та Норвезьку ради у справах біженців.

Міжнародний Комітет Червоного Хреста та Червоного Півмісяця здійснює захист як цивільного населення, в тому числі внутрішньо переміщених осіб, так і військовослужбовців (військовополонених) від посягання на життя, здоров'я; надає послуги у сфері медичного обслуговування, окрема увага при цьому надається допомозі людям з обмеженими можливостями та дітям; опікується проблемами воз'єднання сімей, вживає заходів із вирішення житлово-комунальних проблем, надання правової допомоги, впровадження освітніх програм [23] тощо. Наприклад, на території України діють представництва Міжнародного Комітету Червоного Хреста та Червоного Півмісяця у Харкові, Донецьку, Луганську, Северодонецьку, Маріуполі та Одесі. Внутрішньо переміщені особи забезпечуються предметами першої необхідності, продуктами харчування, теплим одягом, медичними матеріалами, ліками; отримують необхідну допомогу в тимчасовому житлі, а також у вигляді матеріалів для ремонту та відновлення житла; психологічної допомоги.

Варто зазначити, що Міжнародним Комітетом Червоного Хреста та Червоного Півмісяця міжнародно-правові акти не приймаються і не можуть бути прийняті у зв'язку з тим, що її діяльність має епізодичний характер, викликана необхідністю в конкретній складній ситуації, а не прогнозована заздалегідь. Проте розроблені ними програми і безпосередня допомога покращують скрутне становище внутрішньо переміщених осіб, сприяють відновленню та соціальному захисту таких осіб.

Окрім беззаперечної ролі Міжнародного Комітету Червоного Хреста та Червоного Півмісяця в наданні гуманітарної допомоги внутрішньо переміщеним особам, варто також відзначити внесок Данської ради у справах біженців (Danish Refugee Council). На сьогодні її діяльність охоплює 30 країн світу, серед яких є Україна [24, с. 2]. Так, з 1998 до 2000 рр. Данська рада у справах біженців надавала допомогу кримським татарам, що повертались до Криму з Центральної Азії; у 2007 р. стала “єдиною організацією, яка реалізує інтегровані програми в зонах конфліктів та областях з переміщеним населенням із застосуванням комплексного підходу для найкращого забезпечення гуманітарних потреб” [24, с. 2]. Активною є її участь у гуманітарній допомозі Україні, потреба в якій виникла у зв'язку з анексією Російською Федерацією у 2014 році Автономної Республіки Крим, тимчасової окупації окремих районів Донецької і Луганської областей.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що міжнародні організації займають активну позицію у сфері захисту внутрішньо переміщених осіб у світі. Вони є не тільки організаціями, що на нормативно-правовому рівні сприяють вирішенню питань внутрішньо переміщених осіб, а й беруть безпосередню участь у врегулюванні конфліктів на місцях, проводять моніторинг дій сторін конфлікту, відповідають за недопущення гуманітарної катастрофи.

Можна з упевненістю стверджувати про достатньо розгалужену систему міжнародних норм, однак їх застосування має рекомендаційний характер. Основоположним актом у сфері захисту прав внутрішньо переміщених осіб є Керівні принципи з питання переміщення осіб усередині країни (1998). Українське законодавство в частині захисту внутрішньо переміщених осіб максимально адаптоване до міжнародних актів. Результати діяльності таких міжнародних організацій, як ОБСЕ та ПАРЄ у сфері захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, сприяли виявленню прогалин у національному законодавстві та спонукали до здійснення на законодавчому рівні рішучих кроків із забезпечення реалізації переміщеними особами права на житло, зайнятість, освіту, медичну допомогу, соціальні послуги, гуманітарну допомогу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. UNHCR. Global Trends: Forced Displacement in 2017. URL: <https://www.unhcr.org/globaltrends2017/> (дата звернення: 25.01.2020).
2. В ООН назвали Україну дев'ятою в мире по количеству внутренне перемещенных лиц. LB.ua. URL: https://lb.ua/news/2017/11/28/383220_oon_nazvali_ukrainu_devyatoy_mire.html (дата звернення: 25.01.2020).
3. Міністерство соціальної політики України. Статистичні дані щодо внутрішньо переміщених осіб в Україні станом на 20.01.2020. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/18151.html> (дата звернення: 25.01.2020).
4. *Басова І.С.* Внутрішньо переміщена особа як суб'єкт права соціального забезпечення: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Одеська юридична академія. Одеса, 2019. С. 64.
5. Руководящие принципы по вопросу о перемещении лиц внутри страны. Экономический и социальный Совет ООН (ЭКОСОС) от 11.02.1998. E/CN.4/1998/53/Add.2 URL: <http://www.refworld.org.ru/docid/472840ec2.html> (дата звернення: 25.01.2020).
6. Лица преклонного возраста в условиях перемещения. УВКБ ООН по делам беженцев. Отдел международной защиты. Женева, 2011. URL: <http://www.refworld.org.ru/docid/558a6d994.html> (дата звернення: 25.01.2020).
7. Права людини внутрішньо переміщеної особи. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 17.07.2012, A/HRC/RES/20/9. URL: <http://www.refworld.org.ru/docid/50d2fb032.html> (дата звернення: 25.01.2020).
8. Положение внутренне перемещенных лиц и беженцев из Абхазии, Грузии и Цхинвальского региона Южной Осетии. Резолюция Генеральной Ассамблеи ООН от 01.06.2017, A/RES/71/290. URL: <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=593ab5314> (дата звернення: 25.01.2020).
9. Общее заключение по международной защите: заключение исполнительного комитета Управления Верховного комиссара ООН по делам беженцев от 1999 г. № 87 (L). URL: <http://www.refworld.org.ru/docid/5245478a4.html> (дата звернення: 25.01.2020).
10. Программы, фонды и специализированные учреждения. Система ООН. URL: <http://www.un.org/ru/sections/about-un/funds-programmes-specialized-agencies-and-others/index.html> (дата звернення: 25.01.2020).
11. Устав Управления Верховного комиссара Организации Объединенных Наций по делам беженцев: Резолюция ГА ООН от 14 декабря 1950 года № 428 (V). URL: [https://undocs.org/ru/A/RES/428\(V\)](https://undocs.org/ru/A/RES/428(V)) (дата звернення: 25.01.2020).

12. Protection UNHCR. Ukraine. The UN Refugee Agency. URL: <http://www.unhcr.org/ua/en/protection> (дата звернення: 25.01.2020).

13. *Basova I.* Internally Displaced Persons and Their Legal Status: The Ukrainian Context. *Juridica International.* 2017. No. 26. P. 114.

14. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 № 1706. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-18> (дата звернення: 25.01.2020).

15. Про осіб, які вимушено переселилися з окупованих територій Грузії, - вимушених переселенців: Закон Грузії від 06.02.2014 № 1982. URL: <http://www.refworld.org.ru/type,LEGISLATION,GEO,5577019a4,0.html> (дата звернення: 25.01.2020).

16. Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/505-2014-%D0%BF> (дата звернення: 25.01.2020).

17. Внутрішнє переміщення внаслідок конфлікту в Україні: підвищена незахищеність постраждалого населення та чинники напруженості у громадах. Тематичний звіт. Спеціальна моніторингова місія в Україні. ОБСЄ. 2016. URL: <http://www.osce.org/uk/ukraine-smm/261206?download=true> (дата звернення: 25.01.2020).

18. Примирение и политический диалог между странами бывшей Югославии (предварительное издание): Резолюция ПАРЕ от 26.01.2011 № 1786. URL: http://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/%5bRussian_documents%5d/%5b2011%5d/%5bJan2011%5d/Res1786_rus.asp (дата звернення: 25.01.2020).

19. Решение вопросов, касающихся имущества беженцев и перемещенных лиц (предварительное издание): Резолюция ПАРЕ от 28.01.2010 № 1708. URL: http://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/%5BRussian_documents%5D/%5B2010%5D/%5BJan2010%5D/Res1708_rus.asp (дата звернення: 25.01.2020).

20. Гуманітарні наслідки війни в Україні: Резолюція ПАРЕ від 23.01.2018 № 2198. URL: <https://rm.coe.int/-2198-2018-/1680785d74> (дата звернення: 25.01.2020).

21. Забуті люди Європи: захист прав людини осіб, переміщених на тривалий час: Рекомендація ПАРЕ від 24.06.2009 № 1877. URL: <https://rm.coe.int/16806b5ab0> (дата звернення: 25.01.2020).

22. Принципы по вопросам реституции жилья и имущества беженцев и перемещенных лиц Окончательный доклад Специального докладчика Паулу Сержиу Пиньейру от 28.06.2005 №E/CN.4/Sub.2/2005/17. URL: <http://www.refworld.org/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain/opensslpdf.pdf?reldoc=y&docid=4b2a01262> (дата звернення: 25.01.2020).

23. Міжнародний Комітет Червоного Хреста. Постійне представництво України при відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві. URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/ua/ukraine-io/red-cross> (дата звернення: 25.01.2020).

24. Данська Рада у справах біженців. 2015. С. 2. URL: <https://www.agro.dn.gov.ua/wp-content/uploads/2016/12/brochure-2015-ukr-pages-ilovepdf-compressed.pdf> (дата звернення: 25.01.2020).

REFERENCES

1. UNHCR. Global Trends: Forced Displacement in 2017. URL: <https://www.unhcr.org/globaltrends2017/> (date of application: 25.01.2020) [in English].

2. V OON nazvali Ukrainu deviatoy v mire po kolichestvu vnutrenne peremeshchennykh lits. "The United Nations called Ukraine the ninth in the world in the number of internally displaced persons". LB.ua. URL: https://lb.ua/news/2017/11/28/383220_oon_nazvali_ukrainu_devyatoy_mire.html (date of application: 25.01.2020) [in Russian].

3. Ministerstvo sotsialnoi polityky Ukrainy. Statystychni dani shchodo vnutrishno peremishchennykh osib v Ukraini stanom na 20.01.2020 r. "Ministry of Social Policy of Ukraine. Statistics on internally displaced persons in Ukraine as of January 20, 2020". URL: <https://www.msp.gov.ua/news/18151.html> (date of application: 25.01.2020) [in Ukrainian].

4. *Basova I.S.* (2019). Vnutrishno peremishchena osoba yak subiekt prava sotsialnoho zabezpechennia. "Internally displaced person as a subject of social security law": dissertation of the Candidate of Juridical Sciences: 12.00.05 / Odessa Law Academy. Odesa. P. 64. [in Ukrainian].

5. Rukovodiashchiie printsipy po voprosu o peremeshchenii lits vnutri strany. “Guidelines on internal displacement”. United Nations Economic and Social Council (ECOSOC) of 11 February 1998 E / CN.4 / 1998/53 / Add.2 URL: <http://www.refworld.org.ru/docid/472840ec2.html> (date of application: 25.01.2020) [in Russian].

6. Litsa preklonnogo vozrasta v usloviakh peremeshcheniia. UVKB OON po delam bezhentsev. “Persons of advanced age in conditions of movement. UNHCR Refugee Affairs”. Department of International Protection. Geneva. 2011. URL: <http://www.refworld.org.ru/docid/558a6d994.html> (date of application: 25.01.2020) [in Russian].

7. Prava liudyny vnutrishno peremishchenoi osoby. “Human rights of internally displaced persons”. UN General Assembly resolution of 17 July 2012, A / HRC / RES / 20/9. URL: <http://www.refworld.org.ru/docid/50d2fb032.html> (date of application: 25.01.2020) [in Ukrainian].

8. Polozheniie vnutrenne peremeshchennykh lits i bezhentsev iz Abkhazii, Gruzii, i Tskhinval'skogo regiona/Yuzhnoi Osetii, Gruzii. “The situation of internally displaced persons and refugees from Abkhazia, Georgia, and the Tskhinvali region/South Ossetia, Georgia”. Resolution of the UN General Assembly of 06/01/2017, A/RES/71/290. URL: <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=593ab5314> (date of application: 25.01.2020) [in Russian].

9. Obshcheie zakliucheniiie po mezhdunarodnoi zashchite. “General Conclusion on International Protection”: Conclusion of the Executive Committee of the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees of 1999 No. 87 (L). URL: <http://www.refworld.org.ru/docid/5245478a4.html> (date of application: 25.01.2020) [in Russian].

10. Programmy, fondy i spetsializirovannyye uchrezhdeniia. “Programs, funds and specialized agencies”. UN system. URL: <http://www.un.org/en/sections/about-un/funds-programmes-specialized-agencies-and-others/index.html> (date of application: 25.01.2020) [in Russian].

11. Ustav Upravleniia Verkhovnogo komissara Organizatsii Obiedinennykh Natsii po delam bezhentsev. “Charter of the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees”: UNGA Resolution of 14 December 1950 No. 428 (V). URL: [https://undocs.org/ru/A/RES/428\(V\)](https://undocs.org/ru/A/RES/428(V)) (date of application: 25.01.2020) [in Russian].

12. Protection UNHCR. Ukraine. The UN Refugee Agency. URL: <http://www.unhcr.org/ua/en/protection> (date of application: 25.01.2020) [in English].

13. *Basova I.* Internally Displaced Persons and Their Legal Status: The Ukrainian Context. *Juridica International.* 2017. No. 26. P. 114. [in English].

14. Pro zabezpechennia prav i svobod vnutrishno peremishchennykh osib. “On ensuring the rights and freedoms of internally displaced persons”: Law of Ukraine of 20.10.2014 701706. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-18> (date of application: 25.01.2020) [in Ukrainian].

15. Pro osib, yaki vymusheno pereselylysia z okupovanykh terytorii Hruzii, – vymushennykh pereselentsiakh. “On persons who were forcibly relocated from the occupied territories of Georgia - internally displaced persons”: Law of Georgia of 06.02.2014 № 1982. URL: <http://www.refworld.org.ru/type,LEGISLATION,,GEO,5577019a4,0.html> (date of application: 25.01.2020) [in Ukrainian].

16. Pro nadannia shchomisiachnoi adresnoi dopomohy vnutrishno peremishchenym osobam dlia pokryttia vytrat na prozhyvannia, v tomu chysli na oplatu zhytlovo-komunalnykh posluh. “On the provision of monthly targeted assistance to internally displaced persons to cover living expenses, including the payment of housing and communal services”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 01.10.2014 №505. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/505-2014-%D0%BF> (date of application: 25.01.2020) [in Ukrainian].

17. Vnutrishnie peremishchennia vnaslidok konfliktu v Ukraini: pidvyshtchena nezakhyshtchenist postrazhdaloho naselennia ta chynnyky napruzhenosti u hromadakh. “Internal displacement due to the conflict in Ukraine: increased vulnerability of the affected population and factors of tension in communities”. Thematic report. Special monitoring mission in Ukraine. OSCE. 2016. URL: <http://www.osce.org/en/ukraine-smm/261206?download=true> (date of application: 25.01.2020) [in Ukrainian].

18. Primirenniie i politicheskii dialog mezhdou stranami byvshei Yugooslavii (predvaritelnoie izdaniie). “Reconciliation and political dialogue between the countries of the former Yugoslavia (preliminary publication)”: Resolution of the PARE of January 26, 2011 No. 1786. URL: http://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/%5bRussian_documents%5d/%5b2011%5d/%5bJan2011%5d/Res1786_rus.asp (date of application: 25.01.2020) [in Russian].

19. Resheniie voprosov, kasayushchikhsia imushchestva bezhentsev i peremishchennykh lits (predvaritelnoie izdaniie). “Resolving issues related to property of refugees and displaced persons (preliminary publication)”: Resolution PARE of January 28, 2010 No. 1708. URL: <http://www.coe.int/>

T/r/Parliamentary_Assembly/%5BRussian_documents%5D/%5B2010%5D/%5BJan2010%5D/Res1708_rus.asp (date of application: 25.01.2020) [in Russian].

20. Humanitarni naslidky viiny v Ukraini. “Humanitarian consequences of the war in Ukraine”: PACE Resolution of January 23, 2018 №2198. URL: <https://rm.coe.int/-2198-2018-/1680785d74> (date of application: 25.01.2020) [in Ukrainian].

21. Zabuti liudy Yevropy: zakhyst prav liudyny osib, peremishchenykh na tryvalyi chas. “The Forgotten People of Europe: Protecting the Human Rights of Long-Term Displaced Persons”: PACE Recommendation of 24 June 2009 №1877. URL: <https://rm.coe.int/16806b5ab0> (date of application: 25.01.2020) [in Ukrainian].

22. Printsipy po voprosam restitutsii zhilia i imushchestva bezhentsiv i peremeshchennykh lits. “Principles on housing and property restitution of refugees and displaced persons”. Final report of the Special Rapporteur, Paulo Sergio Pinheiro, dated June 28, 2005 No. E / CN.4 / Sub.2 / 2005/17. URL: <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4b2a01262> (date of application: 25.01.2020) [in Russian].

23. Mizhnarodnyi Komitet Chervonoho Khresta. “International Committee of the Red Cross”. Permanent Mission of Ukraine to the United Nations and other international organizations in Geneva. URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/ua/ukraine-io/red-cross> (date of application: 25.01.2020) [in Ukrainian].

24. Danska Rada u spravakh bizhentsiv. “Danish Refugee Council”. 2015. P. 2. URL: <https://www.agro.dn.gov.ua/wp-content/uploads/2016/12/brochure-2015-ukr-pages-ilovepdf-compressed.pdf> (date of application: 25.01.2020) [in Ukrainian].

UDC 061:342.7

Basova Iryna,

Candidate of Juridical Sciences, Docent, Associate
Professor, Interregional Academy of Personnel Management
Kyiv, Ukraine

Myniuk Dmytro,

Candidate of Juridical Sciences, Associate
Professor, Interregional Academy of Personnel Management,
Kyiv, Ukraine

THE ROLE OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS IN THE FIELD OF PROTECTION OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS

The article examines the role of international organizations in the field of protection of internally displaced persons through the prism of their practical and rule-making activities.

It is established that the international protection of internally displaced persons is carried out through the activities of international organizations and international acts adopted by them in the field of protection of internally displaced persons. The activities of such international organizations as the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, the Organization for Security and Cooperation in Europe, the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, international humanitarian organizations (International Committee of the Red Cross and Red Crescent, Danish and Norwegian Refugee Councils) were analyzed.

© Basova Iryna, Myniuk Dmytro, 2020

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2020.1\(47\).7](https://doi.org/10.36486/np.2020.1(47).7)

Issue 1(47) 2020

<http://naukaipravoohorona.com/>

It was stated that the established international legal framework for the protection of internally displaced persons has an extensive system, the provisions of which cover a wide range of issues of concern, both of general importance and directly for individual countries.

It is emphasized that these acts are international standards in the field of protection of internally displaced persons and guidelines in the formation of state policy in the field of protection of internally displaced persons. The UN Guiding Principles on Internally Displaced Persons, 1998, is an international legal constant that allows states to build their legal framework for the protection of the rights and freedoms of internally displaced persons. The current legislation of Ukraine generally complies with the provisions of the UN Guiding Principles on Internal Displacement.

The issues that need to be improved in order to ensure the protection of internally displaced persons were considered.

Keywords: internally displaced persons, international protection, international cooperation, international legal framework, UN Guiding Principles on Internal Displacement.

Отримано 14.02.2020